

บทเรียนการประชุมงานมหกรรมคุณภาพ (Quality Fair) ประจำปี 2562

เรื่อง “สืบจากกลิ่น”

วันศุกร์ที่ 20 กันยายน 2562 เวลา 11.00-12.15 น.

ณ ห้องประชุมราชบัณฑิตาสิรินธร อาคารศรีสวรินทิรา ชั้น 1

วิทยากรร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ศ. นพ.วิจารณ์ พานิช	ประธานมูลนิธิสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม
อ. พญ.อนุช ดุรงค์พันธุ์	ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
นางณัฐชยา อมรเมตตาจิต	ผู้ปฏิบัติงานวิทยาศาสตร์การแพทย์ (ซงพ.) ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ผู้ดำเนินการอภิปราย

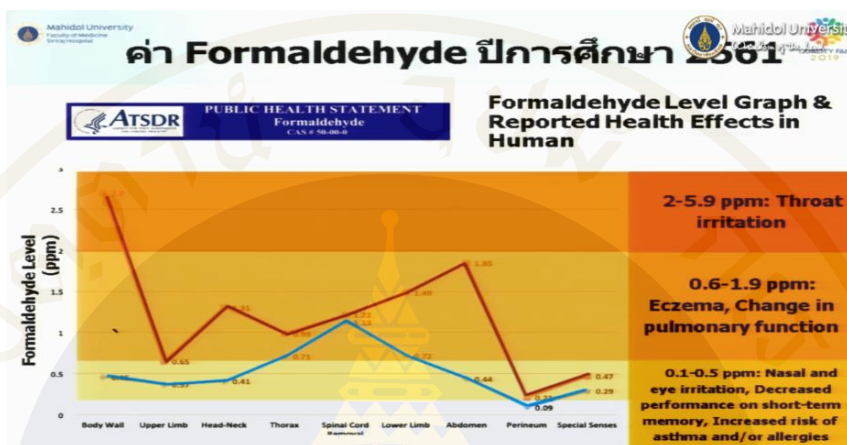
อ.นพ.อัศวินทร นิยมานนิตย์	ประธานคณะกรรมการดำเนินการ หน่วยพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย
คุณรวีวรรณ วัฒนมงคล	หัวหน้าหน่วยพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย

สืบจากกลิ่น เป็นเรื่องราวของการเรียนการสอนจากร่างอาจารย์ใหญ่ เรื่องราวเกี่ยวกับการดูแลรักษา และจัดเก็บร่างอาจารย์ใหญ่ ซึ่งเป็นที่มาของการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยของ อ. พญ.อนุช ดุรงค์พันธุ์

อ. พญ.อนุช ดุรงค์พันธุ์ เล่าถึงที่มาของการสืบจากกลิ่น ผ่าน VDO เริ่มจากการเปรียบเทียบห้องเรียนทางกายวิภาคศาสตร์แบบเดิม ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นพิพิธภัณฑ์ โดยอาจารย์เคยเป็นนักศึกษาแพทย์ และเรียนวิชาต่าง ๆ ที่ต้องใช้ร่างอาจารย์ใหญ่ ช่วงเวลาที่อาจารย์เรียนไม่พบปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น ไม่มีอาการแสบจมูก หรืออาการผิดปกติจากการเรียน แต่...เมื่ออาจารย์เข้ามาเรียนต่อเฉพาะทางด้านหู คอ จมูก มีการเปลี่ยนตึกการเรียนการสอน เป็นสถานที่ใหม่ ที่สะอาด เป็นระเบียบ แต่เมื่อการเรียนเริ่มขึ้น อาจารย์เริ่มมีอาการแสบตา จมูก น้ำตาไหล ขณะเรียนร่วมกับร่างอาจารย์ใหญ่ อาจารย์จึงเริ่มทำการสืบ... สอบถามจากผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมเรียน นักศึกษา และเจ้าหน้าที่ พบว่ามีอาการเช่นเดียวกัน จึงเกิดคำถามขึ้นว่า ปัจจัยอะไรที่ทำให้เกิดอาการดังกล่าว เกิดจากสาเหตุใดได้บ้าง มีอะไรที่เปลี่ยนไปจากการเรียนการสอนแบบเดิมบ้าง ซึ่งสิ่งที่เปลี่ยนไปเบื้องต้น ได้แก่ ระบบระบายอากาศใหม่ เครื่องปรับอากาศ เตียงอาจารย์ใหญ่ จากเตียงไม้เป็นเตียงสแตนเลส ซึ่งทุกอย่างได้รับการออกแบบมาอย่างดี

เมื่อมีคำถามเกิดขึ้นอาจารย์เริ่มหาคำตอบ ด้วยการทำการวิจัย เริ่มจาก Pilot study วัดค่า formaldehyde ในตำแหน่งต่าง ๆ ทั้งห้องเรียนในเวลาต่าง ๆ กัน พบค่าสูงกว่ามาตรฐาน (ภาพที่ 1) ถ้าเปิด

หน้าต่าง วัดค่าดังกล่าวบริเวณหน้าต่างจะลดลง แต่พบว่าจุดปลายลมค่าจะเพิ่มขึ้น หลังจากนั้นมีการนำเสนอผลดังกล่าวในภาควิชาเพื่อหาแนวทางแก้ไข พบว่าห้องเป็นระบบปิดทำให้ค่า formaldehyde สูงขึ้นเมื่อเปิดหน้าต่าง และมีการค้นหาค่ามาตรฐานของ formaldehyde ซึ่งพบว่ามี 3 รูปแบบ ได้แก่ การวัดเป็นจุดเวลา เรียกว่า ceiling การวัดเป็นระยะเวลาหนึ่ง และการวัดแบบสะสมตลอดการทำงาน (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 1 ผลการวัดค่า formaldehyde

Standard	Allowance (ppm)				Remark
	Ceiling	STEL	TWA	Monitoring	
Thai Government Standard	-	-	10*	3**	* 8-hr TWA, ** 30-minute exposure
Occupational Health and Safety Administration (OSHA) PEL ^{1,4}	-	2	0.75***	> 0.5	PEL; Permissible Exposure Limit *** 8-hr TWA
National Institute for Occupational Safety and Health (NIOSH) REL ⁵	0.1 ¹	-	0.016 ²	-	REL; Recommended exposure limit ¹ Ceiling limit of 15-minute exposure ² 10-hr TWA
World Health Organization (WHO) ⁶	-	0.8 ¹	-	-	¹ 30-minute average concentration

STEL: Short-term exposure limit in 15-min
TWA: Time-weighted-average

ภาพที่ 2 ค่ามาตรฐานในการสัมผัส formaldehyde

หลังจากนั้นมีการทำการศึกษาต่อ โดยการวัดผลตลอดปีการศึกษา โดยศึกษาวิธีวัด เครื่องมือการวัด ซึ่งพบว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวัดมีราคาแพง จึงเกิดการประยุกต์วิธีการวัดที่สร้างขึ้นเอง เพื่อลดค่าใช้จ่าย แต่ยังคงได้ผลที่เชื่อถือได้ และลด bias ด้วยการวัดที่เดิม จุดเดิม ด้วยบุคคลเดิม โดยวัดผลที่ตัวนักศึกษา และสภาพแวดล้อม ผลลัพธ์พบว่า นักศึกษาได้รับค่าเกินมาตรฐาน ซึ่งเป็นค่าที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ จึงมีการหาแนวทางแก้ไขปัญหา เริ่มจากการปรับสภาพแวดล้อม โดยพบว่าจุดที่ระบายอากาศได้ดี

ศ. นพ.วิจารณ์ พานิช ถอดบทเรียนจากเรื่องดังกล่าว เห็นได้ว่าการวิจัยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น บางคนอาจคิดว่าไม่ใช่ปัญหา แต่ อ. พญ.อนุช ดุรงค์พันธุ์ มองเห็นและทำการแก้ไข เพราะปัญหาร่วมกับการตระหนัก ถึงจะสามารถออกมาเป็นการกระทำหรือการแก้ปัญหาได้ หลักการ transformative learning เป็นกระบวนการสร้าง leadership ขึ้นในผู้เรียน มองเห็นปัญหา เผชิญปัญหา มีการเปลี่ยนแปลง ใช้ปัญหาเป็นโอกาส และหาแนวทางแก้ไข ได้ประโยชน์ในการทำงาน ได้ใช้ความรู้ และสร้างความรู้ใหม่ไปในตัว มีการลงมือทำอย่างเป็นระบบ

อ. นพ.อัครินทร์ นิมมานนิตย์ และคุณรวีวรรณ วัฒนมงคล กล่าวโดยสรุปว่ากระบวนการดังกล่าวอาจตรงกับแนวคิด design thinking ที่เป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน เมื่อไรที่ได้ข้อร้องเรียน เห็นปัญหา มีการหาแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ โดยทีมมีการตรวจสอบวัดค่าต่าง ๆ มี situation awareness หาทางแก้ไขด้วยองค์ความรู้ และได้ผลลัพธ์ที่ดี

จะเห็นได้ว่าการพัฒนางานประจำด้วยงานวิจัยเรื่องนี้ เป็นการแก้ไขปัญหามาจากความสงสัย มีการค้นหาข้อมูลทั้งจากบุคคล มีการศึกษาคำมาตรฐาน วิถีวัด เครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งแวดล้อม พัฒนาเครื่องมือการวิจัย และนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับวิธีการทำงานได้จริง โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการใช้อุปกรณ์ที่แพงเกินความจำเป็น เพียงแค่ปรับโครงสร้าง ย้ายสิ่งของ ปรับกระบวนการดูแลร่างอาจารย์ใหญ่ ก็สามารถลดปัญหาได้ ดังนั้นการทำงานควรหาสาเหตุจากข้อมูลจริง ร่วมกับการหาความรู้จากภายนอก เพื่อปรับใช้เหมาะสม จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีได้

ผู้บันทึกบทเรียน	นางสาววิจิตรา นุชอยู่
ผู้ตรวจทานบทเรียน	นายเอกกนก พนาดำรง

วิทยากรและผู้ดำเนินการอภิปราย (ซ้ายไปขวา)

อ. นพ.อัศวินทร์ นิมมานนิตย์	ประธานคณะกรรมการดำเนินการ
หน่วยพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย
นางณัฐชยา อมรเมตตาจิต	ผู้ปฏิบัติงานวิทยาศาสตร์การแพทย์ (ซงพ.)
ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
อ. พญ.อนุช คุรงค์พันธ์	ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
คุณรวีวรรณ วัฒนมงคล	หัวหน้าหน่วยพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย
ศ. นพ.วิจารณ์ พานิช	ประธานมูลนิธิสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม

Siriraj KM
Link - Share - Learn

งานจัดการความรู้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
ตึกอำนวยการ ชั้น 1 เลขที่ 2 ถนนรัชกาลที่ 1 แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700
โทร. 0 2419 9009 หรือ 0 2419 9750

Email : sirirajkm@gmail.com

